

Ευχαριστώ τον Μανώλη Σειραγάκη για το ενημερωτικό του σημείωμα και συγχαίρω για την πρωτοβουλία εκείνους που ανέλαβαν αυτό το τόσο χρήσιμο έργο. Η ψηφιοποίηση του περιοδικού *Θέατρο* που διηύθυνε ο Κώστας Νίτσος είναι ένα πολύ σημαντικό βοήθημα για τους ερευνητές του ελληνικού θεάτρου. Χαίρομαι και για τον πρόσθετο λόγο ότι η έκδοση του τεύχους με αριθμό 31 του 1967 γίνεται τώρα ευρύτερα γνωστή. Μέχρι τώρα το τεύχος που ήταν γνωστό με τον αριθμό 31 ήταν εκείνο που είχε κυκλοφορήσει το 1973. Με αυτή την ευκαιρία θα ενημερώσω κι εγώ ότι ένα αντίτυπο του τεύχους 31 του 1967, βρίσκεται στην κατοχή μου, στη δική μου σειρά του ιστορικού, τόσο αξιόλογου, θεατρικού περιοδικού της μεταπολεμικής περιόδου. Μάλιστα όταν το ανέφερα στον Κώστα Νίτσο, σε μια από τις πολλές συναντήσεις μας στο γραφείο του στη Χρήστου Λαδά, με ρώτησε, με χαρακτηριστική θυμάμαι έκπληξη, πώς έφτασε στα χέρια μου, αφού ούτε ο ίδιος δεν είχε κρατήσει αντίτυπο.

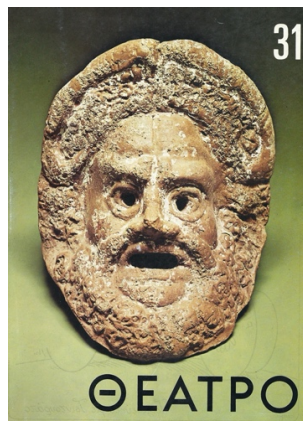
Ανακαλώντας στη μνήμη του τα γεγονότα με διαβεβαίωσε ότι η εκτύπωση του τεύχους 31 ολοκληρώθηκε την παραμονή της 21^{ης} Απριλίου 1967 δεν είχε προλάβει να φτάσει στα περίπτερα και τελικά πολτοποιήθηκε. Ο Κώστας Νίτσος, όπως συνήθιζε, πέρασε από το τυπογραφείο όταν ολοκληρώθηκε η εκτύπωση του τεύχους πήρε μερικά αντίτυπα από τα πρώτα βιβλιοδετημένα τεύχη για τον συνήθη εξονυχιστικό έλεγχο με τον οποίο αντιμετώπιζε κάθε έντυπο, αλλά και για την κατά προτεραιότητα αποστολή τους σε διαφημιζόμενους. Άμεσα, πριν την πολτοποίηση των τευχών, έστειλε κάποια αντίτυπα σε διαφημιζόμενους του τεύχους προκειμένου να δουν την εκτύπωση των διαφημίσεων. Ένα από αυτά τα πρώτα αντίτυπα έστειλε στον ιδρυτή και διευθυντή της διαφημιστικής εταιρείας Μίνως, τον Γιώργο Ράλλη που συνεργαζόταν με το περιοδικό από την αρχή της έκδοσής του, με πολλές διαφημιστικές καταχωρήσεις πελατών του (τόσο στο συγκεκριμένο τεύχος όσο και σε άλλα). Από άλλη μαρτυρία γνωρίζω πως ο Γιώργος Ράλλης είχε αναθέσει στον Γιάννη Τσαρούχη να φιλοτεχνήσει τη μακέτα του εξωφύλλου για το τεύχος 31. Ο Γιώργος και η Ελβίρα Ράλλη, οι δημιουργοί της εταιρείας τηλεοπτικών παραγωγών ATA Studios με αξιόλογο έργο, που έχουν αφήσει την πολύ σημαντική σφραγίδα τους στην ιστορία της ελληνικής τηλεόρασης, μου χάρισαν όσα τεύχη του περιοδικού είχαν στην προσωπική τους βιβλιοθήκη, ανάμεσα στα οποία και το «χαμένο» τεύχος που έτσι έφτασε στα δικά μου χέρια.

Αυτή ήταν η μικρή ιστορία του αντιτύπου που έφτασε σε μένα και που παλαιότερα, συχνά, μνημόνευα σε μαθήματα μεθοδολογίας της θεατρολογικής έρευνας, παράδειγμα της ανάγκης να είμαστε ακριβείς, αναλυτικοί και να ελέγχουμε τις βιβλιογραφικές παραπομπές μας.

Ως αντίδωρο για την ενημέρωση αλλά και μια πρόγευση των διαφορών που έχει το τεύχος 31/1967 από το τεύχος 31/1973 στέλνω τις φωτογραφίες των εξωφύλλων τους και σημειώνω ότι στο πρώτο περιλαμβάνονται άλλα κείμενα από αυτά που περιλαμβάνονται στο δεύτερο. Μόνη εξαίρεση είναι ένα κείμενο του Παναγή Λεκατσά για τη *Μήδεια* του Ευριπίδη. Από τα υπόλοιπα κείμενα άλλα δημοσιεύτηκαν σε επόμενα τεύχη του περιοδικού κατά τη δεύτερη περίοδο της λειτουργίας του (1973-1981), και άλλα όχι. Ανάμεσα στα αργότερα δημοσιευμένα κείμενα του τεύχους 31/1967 ήταν το μελέτημα της Λίλιας Μαράκα για το Θέατρο Ντοκουμέντο που τυπώθηκε στο σχετικό ειδικό αφιέρωμα του τεύχους 34/36 (Ιουλ-Δεκ 1973), ενώ το πλήρες έργο του ίδιου τεύχους, *Η Τελετή* του Παύλου Μάτεσι δημοσιεύτηκε στο ετήσιο *Θέατρο* 69, του Θόδωρου Κρίτα με διευθυντή τον Μάριο Πλωρίτη (άλλο σημαντικό βοήθημα της μεταπολεμικής ιστορίας του ελληνικού θεάτρου). Οι αναγνώστες του *Θέατρου* του Κώστα Νίτσου, από τα πρώτα τεύχη, μάθαιναν από τις στήλες της ενότητας του περιοδικού «Το ξένο Θέατρο» όλα τα σημαντικά γεγονότα της ευρωπαϊκής σκηνής με ανταποκρίσεις της πρώτης γενιάς Ελλήνων θεατρολόγων που σπούδαζαν τότε στο εξωτερικό. Αυτά είναι τα κείμενα που δεν δημοσιεύτηκαν σε επόμενα τεύχη αφού η σχέση τους με τη διεθνή θεατρική επικαιρότητα, είχε πια χαθεί. Ανάμεσα σε εκείνα που δεν δημοσιεύτηκαν ποτέ ήταν η εκτενής και διεισδυτική ανταπόκριση του Νικηφόρου Παπανδρέου για την παράσταση του έργου του Έρνστ Τόλλερ *Ζήτω ζούμε!* που παίχτηκε στο Δημοτικό Θέατρο Gérard Philipe του Saint Denis, στο Παρίσι, σε σκηνοθεσία του José Valverde. Πρόκειται για την ανάλυση μιας παράστασης που έγινε στο Παρίσι του 1973 με άμεσες αναφορές στην ιστορική παράσταση του Erwin Piscator στο Βερολίνο του 1927, ανάλυση η οποία δυστυχώς, τελικά δεν δημοσιολογήθηκε. Ίσως, η μοίρα αυτού του κειμένου μας δείχνει πως η θεατρολογία, δηλαδή η επιστήμη της παράστασης, συχνά οφείλει να ακολουθεί την αμεσότητα της σχέσης της σκηνής με τον χρόνο. Ίσως, όμως, ο χρόνος τελικά να δικαιώσει τη επιστήμη της παράστασης.

Θέατρο (Διεύθ. Κώστας Νίτσος),
Τευχ. 31, Γενάρης - Φλεβάρης 1967

Θέατρο (Διεύθ. Κώστας Νίτσος), Περίοδος Β',
Τευχ. 31, Γενάρης - Φλεβάρης 1973